

**Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)
Skupina pre výskum a ochranu dravcov a sov (SVODAS)
Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)**

Správa o vtáčeť kriminalite na Slovensku

**Bratislava
2003**

Správa bola pripravená v rámci projektu „Transpozícia a implementácia smernice EÚ o vtáčkoch a smernice o biotopoch v Slovenskej republike“, podporeného Európskou komisiou.

Obsah

Obsah	3
Úvod	4
Zhrnutie	5
1. Definícia vtáčekej kriminality a jej formy	6
2. Príčiny a motívy vedúce k páchaniu vtáčekej kriminality	6
3. Problémové oblasti vtáčekej kriminality a prehľad aktivít zameraných na ich riešenie	7
4. Spolupráca SOVS a SVODAS s Policajným zborom SR	8
5. Spolupráca SOVS a SVODAS so Štátnou ochranou prírody SR	9
6. Prehľad realizovaných aktivít	10
6. 1 Získavanie údajov o prípadoch vtáčekej kriminality	10
6. 2 Tvorba databázy SOVS/SVODAS o prípadoch vtáčekej kriminality	10
6. 3 Odborné školenia pre príslušníkov policajného zboru SR	10
6. 4 Tvorba materiálov o vtáčekej kriminalite	11
6. 5 Medializácia prípadov a problematiky vtáčekej kriminality	12
6. 6 Účasť na odborných seminároch a konferenciách	12
6. 7 Tvorba publicistického filmu o vtáčekej kriminalite	13
6. 8 Organizovanie odborného seminára o vtáčekej kriminalite	13
6. 9 Poradenská činnosť	14
6. 10 Aktívna účasť pri tvorbe, schvaľovaní a uplatňovaní legislatívy ochrany prírody	14
7. Vyhodnotenie odborných školení pre príslušníkov PZ SR	15
7. 1 Problematické otázky	16
8. Vyhodnotenie databázy prípadov vtáčekej kriminality	17
8. 1 Kategorizácia prípadov vtáčekej kriminality	17
8. 2 Prehľad foriem vtáčekej kriminality	20
8. 2. 1 Nelegálne zástrely a postrelenia	21
8. 2. 2 Ničenie hniezd	21
8. 2. 3 Vykrádanie hniezd	22
8. 2. 4 Nelegálne držby, chovy, a obchodovanie s vtáctvom	22
8. 2. 5 Odchyty	23
8. 2. 6 Vyrušovanie	23
8. 2. 7 Iné usmrtenia	24
8. 3. Zhrnutie výsledkov monitoringu prípadov vtáčekej kriminality	25
Záver	25
Návrhy opatrení	26
Príloha 1: Fotodokumentácia vybraných prípadov	28
Príloha 2: Informácie o mimovládnych organizáciách SOVS, SVODAS a RSPB	34

Úvod

Vtáčia kriminalita tvorí významnú súčasť oveľa širšie chápanej environmentálnej kriminality, ktorú možno považovať za vážny celosvetový problém. Jej riešenie, resp. potláčanie jej prejavov si vyžaduje odborný prístup kompetentných orgánov a organizácií ochrany prírody, ich vzájomnú spoluprácu, ale aj intenzívnu osvetovú činnosť, nevyhnutnú v rámci prevencie. Významnú úlohu pri potláčaní environmentálnej kriminality majú mimovládne organizácie, ktorých úlohou je okrem iného aj upozorňovať na problémy štátnej správy v tejto oblasti ochrany prírody.

Práve spolupráca mimovládnych organizácií a príslušných štátnych orgánov a inštitúcií v oblasti potláčania environmentálnej kriminality sa ukázala ako veľmi efektívna.

Vhodným príkladom spolupráce a dosiahnutých výsledkov je projekt **„Transpozícia a implementácia smernice EÚ o vtákoch a smernice o biotopoch v Slovenskej republike“** (ďalej len projekt Access), ktorého výsledky sú prezentované v predloženej správe.

Problematiku vtáčejs kriminality možno považovať za modelový príklad možného prístupu k riešeniu environmentálnej kriminality.

Zhrnutie

Správa prezentuje výsledky projektu „Transpozícia a implementácia smernice EÚ o vtákoch a biotopoch“ realizovaného v roku 2002 Spoločnosťou pre ochranu vtáctva na Slovensku, Skupinou pre výskum a ochranu dravcov a sov a Kráľovskou spoločnosťou pre ochranu vtáctva z Veľkej Británie.

V prvej časti správa predstavuje problematiku vtáčejs kriminality, niektoré príčiny a motívy, ktoré vedú ľudí k páchaniu tohoto typu nelegálnej činnosti. Ďalej prezentuje výsledky analýzy, ktorej cieľom bolo zistiť aktuálny stav pre začatím realizácie projektu a súbor aktivít, ktoré boli navrhnuté ako spôsob riešenia problému.

Materiál poskytuje prehľad realizovaných aktivít v rámci projektu a ich zhodnotenie. Medzi najdôležitejšie aktivity môžeme zaradiť: tvorbu databázy prípadov o vtáčejs kriminalite, školenia pre príslušníkov Policajného zboru SR, intenzívnu medializáciu problematiky vtáčejs kriminality, tvorbu informačných materiálov, tvorbu publicistického filmu „Vtáčia kriminalita“, organizáciu odborného seminára o vtáčejs kriminalite, prezentáciu problematiky na odborných fórach doma aj v zahraničí a aktívnu účasť pri tvorbe a uplatňovaní legislatívy ochrany prírody.

Osobitnou súčasťou správy je vyhodnotenie databázy prípadov vtáčejs kriminality. Materiál prezentuje metodiku zberu údajov, spôsob ich kategorizácie. Prostredníctvom prehľadných grafov poukazuje na skupiny druhov a formy, ktoré sa najčastejšie objavujú v súvislosti s prípadmi vtáčejs kriminality a zároveň poukazujú na trend vývoja z pohľadu zaznamenaných prípadov. V osobitných častiach predstavuje jednotlivé formy vtáčejs kriminality a konkrétne prípady ich riešenia.

Posledná časť správy poskytuje návrhy opatrení v rámci rezortu Ministerstva vnútra a rezortu Ministerstva životného prostredia, ktoré by mali prispieť k úspešnému riešeniu problematiky vtáčejs kriminality do budúcnosti.

1. Definícia vtáčekej kriminality a jej formy

Pojem vtáčia kriminalita označuje všetky ľudské činnosti, ktoré sú v rozpore s platnou legislatívou a ich obeťami sú vtáky.

Za vtáčiu kriminalitu považujeme najmä: nelegálny odstrel a odchyt vtákov, trávenie vtákov, vykrádanie a ničenie hniezd, nezákonné chovy, držby a obchodovanie s vtákmi, taktiež preparovanie vtáctva a zber vtáčích vajec v rozpore s príslušnými zákonmi.

Z hľadiska následkov prípady vtáčekej kriminality delíme na:

- priestupky
- trestné činy

2. Príčiny a motívy vedúce k páchaniu vtáčekej kriminality

Príčiny a motívy, ktoré vedú ľudí k priamemu ohrozovaniu vtáctva sú rôzne. V niektorých prípadoch ide o nevedomosť, v iných o úmyselné konanie motivované buď peniazmi (lukratívny obchod s ohrozenými druhmi) alebo dokonca nenávisťou k určitým vtáčim skupinám (zaujatý vzťah niektorých ľudí k sovám, dravcom, rybožravým vtákom a pod.).

Obeťami vtáčekej kriminality sa z našich pôvodných druhov stavajú predovšetkým dravé vtáky, ktoré sú ohrozované rôznymi nelegálnymi aktivitami (vystreľovanie hniezd, odchyty do pascí, trávenie a pod.) a niektoré druhy (napr. orly skalné, sokoly sťahovavé) sa stávajú terčmi vykrádačov hniezd alebo pašerákov.

Ďalšou skupinou vtákov často figurujúcich v problematike vtáčekej kriminality sú tzv. vodné vtáky, z nich najmä volavky, kormorány, kačice, husi, čajky, rybáre a ďalšie. Bez povšimnutia však nemôžu zostať ani mnohé druhy spevavcov (stehlíky, drozdy, lastovičky atď.), ako i ďalších skupín vtákov, ktoré sa taktiež stávajú obeťami nelegálnych aktivít (strelba zo zábavy, nelegálne chovy, ničenie hniezd a pod.).

Vtáčia kriminalita páchaná u nás sa však týka aj exotických druhov vtáctva, ktoré sa na našom území chovajú v zajatí, resp. s ktorými sa u nás obchoduje. Ide o veľké množstvo druhov, medzi ktoré patria najmä papagáje a tukany. Mnohé druhy sú v prírode kriticky ohrozené a podstatnou mierou k ich úbytku (v niektorých prípadoch až vyhynutiu) prispieva práve nelegálny odchyt jedincov z voľnej prírody.

Motívy vedúce k páchaniu vtáčekej kriminality môžeme zhrnúť nasledovne:

- **ekonomické** - zisk z lukratívneho obchodu so vzácnymi a atraktívnymi druhmi
  - prenasledovanie konkurenčných skupín vtákov (rybožravé druhy vodného vtáctva, dravce, sovy, atď.)
- **osobné** - túžba vlastniť jedince vzácného, exotického alebo inak atraktívneho druhu
  - prenasledovanie vtáctva zo zábavy (napr. zástrely so vzduchovkami., strelba na živé terče, týranie vtáctva a pod.)

3. Problémové oblasti vtáčekej kriminality a prehľad aktivít zameraných na ich riešenie

Vtáčia kriminalita je na území Slovenska už pomerne „starým“ problémom, ale donedávna bez konkrétnych kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov v evidenciách štátnych orgánov. Najmä z tohto dôvodu začali mimovládne organizácie (SOVS, SVODAS) v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR, Ministerstvom vnútra SR, colnými orgánmi Ministerstva financií SR a ďalšími organizáciami systematicky a podrobne monitorovať vtáčiu kriminalitu na Slovensku.

Pri zisťovaní reálneho stavu problematiky vtáčekej kriminality na Slovensku sme zistili tieto hlavné okruhy problémov:

- podľa ústnych vyjadrení by malo ísť o rozsiahlu nelegálnu činnosť, avšak v evidenciách štátnych orgánov o tom nie sú takmer žiadne záznamy
- zo strany odborníkov nie je tejto problematike venovaná dostatočná pozornosť, zistené poznatky nie sú systematicky evidované, ani oznamované na príslušné štátne orgány
- neexistuje komplexný systém, ktorý by riešil spoluprácu kompetentných štátnych, ako i mimovládnych organizácií v tejto oblasti
- nedostatočná je i environmentálna výchova v oblasti prevencie a riešenia vtáčekej kriminality

Na základe zhodnotenia východiskového stavu boli resp. sú realizované nasledovné aktivity:

- zber údajov o prípadoch vtáčekej kriminality
- tvorba databázy SOVS/SVODAS o prípadoch vtáčekej kriminality
- organizovanie odborných školení
- tvorba materiálov o vtáčekej kriminalite
- medializácia prípadov a problematiky vtáčekej kriminality
- účasť na odborných seminároch a konferenciách
- tvorba publicistického filmu o vtáčekej kriminalite
- organizovanie odborného seminára o vtáčekej kriminalite
- poradenská činnosť
- aktívna účasť pri tvorbe, schvaľovaní a uplatňovaní legislatívy ochrany prírody

4. Spolupráca SOVS a SVODAS s Policajným zborom SR

Intenzívna spolupráca SOVS a SVODAS s Policajným zborom na celoslovenskej úrovni sa začala začiatkom roku 2002 počas prípravy odborných školení pre príslušníkov polície. S ponukou uskutočnenia školení bol oslovený priamo minister vnútra SR. Po odobrení realizácie školení bol k spolupráci pridelený odborník na environmentálnu kriminalitu Ministerstva vnútra SR – kpt. Ing. Mário Kern, ktorého úlohou bolo okrem lektorovania i zabezpečenie účasti príslušníkov z jednotlivých zložiek polície.

Odborné školenia boli realizované v každom krajskom meste (viď tab. 2) a to v takom rozsahu, že bol prítomný aspoň jeden príslušník polície z každého policajného pracoviska v rámci územia SR, zo všetkých jeho zložiek (kriminálna polícia, poriadková polícia, úrady justičnej polície).

Spätná väzba sa začala prejavovať už krátko po realizácii školení, a to pri riešení nových prípadov vtáčekej kriminality v roku 2002.

Spolupráca SOVS a SVODAS s Policajným zborom pokračovala i pri realizácii ďalších aktivít vytyčených v rámci projektu Access (viď prehľad realizovaných aktivít).

5. Spolupráca SOVS a SVODAS so Štátnou ochranou prírody SR

Intenzívna spolupráca SOVS a SVODAS na projekte Access sa začala podobne ako v prípade Ministerstva vnútra SR na príprave odborných školení pre príslušníkov Policajného zboru SR. Obsahovej prípravy školení, ako aj lektorovania prednášok sa zúčastnili Jozef Chavko, RNDr. Ján Zuskin, Mgr. Eva Bartošová a Mgr. Lucia Matejovičová.

Významne hodnotíme spoluprácu niektorých pracovísk ŠOP SR (napr. CHKO Dunajské luhy, CHKO Biele Karpaty, CHKO Strážovské vrchy, RSOPK Bratislava) pri riešení prípadov, ktoré zaznamenali členovia SOVS a SVODAS.

SOVS a SVODAS prispeli k medializácii prípadov vtáčeť kriminality, ktoré zistili pracovníci ŠOP SR, ako i k prezentácii aktivít a úloh ŠOP SR pri riešení tejto problematiky a to s využitím širokého spektra médií, ako aj prostredníctvom propagačných materiálov.

6. Prehľad realizovaných aktivít

6.1 Získavanie údajov o prípadoch vtáčekej kriminality

Zber údajov o prípadoch vtáčekej kriminality jej jednou z dôležitých aktivít realizovaných v rámci boja proti vtáčekej kriminalite. Cieľom systematického zaznamenávania a vyhodnocovania prípadov vtáčekej kriminality je najmä získavanie čo možno najlepšieho prehľadu o rozsahu, formách a vývoji vtáčekej kriminality u nás. V rámci projektu Access sme s intenzívnym monitoringom prípadov vtáčekej kriminality začali vo februári 2002.

Metodika získavania informácií:

- pri získavaní údajov o prípadoch vtáčekej kriminality sme v počiatočnej fáze uprednostňovali aktívny prístup, t.j. obracali sme sa na potenciálnych svedkov takýchto prípadov prevažne z radov odbornej verejnosti
- v súčasnosti kladieme veľký dôraz aj na pasívny spôsob získavania údajov a to prostredníctvom reakcií verejnosti na naše výzvy prezentované v médiách, v informačných materiáloch, na putovných výstavách, v rámci prednášok a pod..

6.2 Tvorba databázy SOVS/SVODAS o prípadoch vtáčekej kriminality

V rámci projektu Access bola vytvorená databázová aplikácia v programe Microsoft Access, do ktorej je zaznamenaný každý zistený prípad, alebo podozrenie na prípad vtáčekej kriminality. Databáza slúži na systematickú evidenciu informácií o prípadoch vtáčekej kriminality a rýchle štatistické vyhodnocovanie. Výstupy z databázy sú podkladom pre ďalšie aktivity a preventívne opatrenia ako: medializácia, odborné články, nápravné opatrenia, identifikácia problémových oblastí a najviac atakovaných druhov, analýza foriem vtáčekej kriminality a pod..

Vyhodnotenie prípadov vtáčekej kriminality tvorí samostatnú kapitolu tejto správy (viď kapitola 7).

6.3 Odborné školenia pre príslušníkov policajného zboru SR

Cieľom odborných školení o vtáčekej kriminalite bolo poskytnúť príslušníkom Policajného zboru informácie o tejto problematike, o organizáciách, ktoré majú kompetencie pri jej riešení, ako aj o tom ako postupovať pri riešení trestnej činnosti v oblasti porušovania ochrany rastlín a živočíchov.

Pri riešení konkrétnych prípadov vtáčekej kriminality, resp. i širšie chápanej environmentálnej kriminality má veľký, niekedy dokonca rozhodujúci význam súčinnosť polície s orgánmi a organizáciami ochrany prírody (Slovenská inšpekcia ŽP, Okresné úrady, Štátna ochrana prírody SR). I z tohto dôvodu boli navrhnutí lektori z príslušných orgánov a organizácií ochrany prírody, kľúčových pre súčinnostné riešenie problematiky vtáčekej kriminality (viď tab. 2).

Tab. 1: Chronologický prehľad realizovaných školení

Dátum:	Mesto:	Počet účastníkov:
26. 3. 2002	Bratislava	28
17. 4. 2002	Trnava	36
15. 5. 2002	Košice	60
16. 5. 2002	Prešov	58
12. 6. 2002	Banská Bystrica	49
13. 6. 2002	Trenčianske Teplice	33
4. 9. 2002	Nitra	37
5. 9. 2002	Žilina	35
N		338

Tab. 2: Prehľad jednotlivých odborných tém školenia

Názov prednášky:	Lektor:	Organizácia:
Problematika vyšetrovania „vtáčekej kriminality“ na Slovensku	kpt. Ing. Mário Kern	Ministerstvo vnútra SR
Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín	Mgr. Eva Bartošová, Mgr. Lucia Matejovičová	Vedecký orgán CITES pri ŠOP SR
Vtáčia kriminalita a Zákon o ochrane prírody a krajiny	RNDr. Ján Zuskin, Jozef Chavko	Štátna ochrana prírody SR
Slovenská inšpekcia ŽP, jej skúsenosti a spolupráca s políciou	Mgr. Xénia Kromerová	SIŽP – Inšpektorát ochrany prírody
Okresné úrady	Mgr. Miroslav Demko	Okresný úrad Námestovo, odbor ŽP

6. 4 Tvorba materiálov o vtáčekej kriminalite

V rámci aktivít podporujúcich boj proti vtáčekej kriminalite sme vydali viacero informačných materiálov (pohľadnica, skladačky). Na príprave informačného materiálu „Spoločne proti vtáčekej kriminalite“, významne spolupracoval expert na environmentálnu kriminalitu MV SR – kpt. Ing. Mário Kern. Spomínaný informačný materiál zároveň zahájil informačnú kampaň pre odbornú i laickú verejnosť, ktorá nesie ten istý názov. Súčasťou informačnej skladačky je i návratka, do ktorej možno zapísať prípad vtáčekej kriminality a tým získavať hlásenia od širokej verejnosti..

6. 5 Medializácia prípadov a problematiky vtáčež kriminality

Medializácia prípadov a problematiky vtáčež kriminality predstavuje taktiež dôležitú súčasť riešenia tohto environmentálneho problému. SOVS v spolupráci s ďalšími MVO ako i štátnymi inštitúciami v roku 2002 intenzívne medializovala známe prípady vtáčež kriminality, ako i aktivity smerujúce k jej potlačeniu, s využitím širokého spektra médií (TV, rozhlas, tlač, internet a pod.). V rámci projektu Access bolo vypracovaných 13 tlačových správ, ktorých výsledkom je viac ako 80 mediálnych výstupov.

Podobne ako pri iných aktivitách i v rámci medializácie sa nám osvedčila intenzívna spolupráca s MV SR. Realizovali sme mnoho spoločných mediálnych vstupov a príspevkov. Pri spoločnom vystupovaní mimovládnych organizácií s orgánmi ochrany prírody, alebo orgánmi činnými v trestnom konaní prikladajú potom občania celej problematike väčšiu vážnosť.

6. 6 Účasť na odborných seminároch a konferenciách

Problematika vtáčež kriminality, realizované aktivity, dosiahnuté výsledky a identifikácia problémových oblastí boli prezentované na viacerých konferenciách, pracovných stretnutiach a odborných seminároch (viď tab. 3).

Všetky nižšie uvedené prezentácie a odborné príspevky boli konzultované a realizované spoločne s odborníkom Ministerstva vnútra SR, kpt. Ing. Máriom Kernom. Ukázalo sa, že podobne ako pri prezentácii tejto problematiky v médiách, i odborná obec venuje tejto problematike väčšiu pozornosť práve pri aktívnom zapojení MV SR.

Tab. 3: Prehľad odborných stretnutí, na ktorých bola prezentovaná problematika vtáčekej kriminality

Dátum	Miesto	Názov stretnutia / konferencie:
5. 3. 2002	Bratislava	Pracovné stretnutie Národnej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite
6. 7. 2002	Zvolen	Ornitologická konferencia – Aplikovaná ornitológia 2002
21. 9. 2002	Mikulov	Ornitologická konferencia – Dravce a sovy 2002
23. 11. 2002	Olomouc	Odborný seminár – Volná křídla
29. 11. 2002	Bratislava	Pracovné stretnutie Národnej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite
23-24.1.2003	Bratislava	Odborný seminár – Spoločne proti vtáčekej kriminalite

6. 7 Tvorba publicistického filmu o vtáčekej kriminalite

V rámci Access projektu bol vytvorený 26 minútový publicistický film „Vtáčia kriminalita“. Cieľom filmu je priniesť divákovi základné informácie o problematike vtáčekej kriminality, o jej formách a prejavoch, o možnostiach riešenia, ako aj o organizáciách, ktoré pracujú v rámci tejto problematiky. Vo filme vystúpili odborníci z orgánov a organizácií ochrany prírody (Slovenská inšpekcia životného prostredia, Štátna ochrana prírody SR), špecialista z Ministerstva vnútra SR, ako i zástupcovia mimovládnych organizácií (SOVS, SVODAS, Slovenský zväz chovateľov, Slovenský poľovnícky zväz, Slovenský klub sokoliarov pri SPZ).

Film „Vtáčia kriminalita“ by mal prispieť k zvýšeniu environmentálneho povedomia v oblasti ochrany vtáctva, ako aj k prevencii pred páchaním vtáčekej kriminality. Pri príležitosti Dňa vtákov bude tento film odvysielaný v Slovenskej televízii (2. 4.2003) a po jeho ukončení doplnený hodinovou diskusiou s odborníkmi.

6. 8 Organizovanie odborného seminára o vtáčekej kriminalite

Mimovládne organizácie SOVS, SVODAS a RSPB pripravili dvojdňový odborný seminár, pod názvom „Spoločne proti vtáčekej kriminalite“. Seminár sa uskutočnil v dňoch 23 – 24. 1. 2003 v Bratislave. Celkovo sa ho zúčastnilo 60 odborníkov a záujemcov o problematiku vtáčekej kriminality, z 20 štátnych i mimovládnych organizácií.

Prostredníctvom odborných referátov, ako i posterov, boli prezentované skúsenosti, výsledky, ako i problémové oblasti v rámci problematiky vtáčekej kriminality.

Jedným z cieľov seminára je poskytnúť priestor pre odborníkov z rôznych štátnych i mimovládnych organizácií a umožniť im nadviazanie, prípadne zintenzívnenie spolupráce na poli ochrany vtáctva.

Odborné referáty prednieslo 18 odborníkov a doplnené boli 9 posterami.

6. 9 Poradenská činnosť

Poskytovanie poradenskej činnosti vo veciach ochrany vtáctva je dôležitou súčasťou prevencie pred páchaním vtáčejskej kriminality. SOVS zaregistrovala v roku 2002 viac ako 150 hlásení od občanov, ktorí potrebovali informácie v prípadoch nálezov zranených, uhynutých, alebo inak ohrozených vtákov.

Aj vďaka aktívnemu prístupu verejnosti sa podarilo objasniť viacero prípadov vtáčejskej kriminality, ktorých výsledkom bolo uloženie finančných pokút, prípadne i vážnejších sankcií.

6. 10 Aktívna účasť pri tvorbe, schvaľovaní a uplatňovaní legislatívy ochrany prírody

Rok 2002 bol významný zmenami v legislatíve ochrany prírody, a to najmä prijatím nového Zákona o ochrane prírody a krajiny (č. 543/2002 Z. z.), a Zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, tzv. Zákona o CITES (č. 237/2002 Z. z.). SOVS v spolupráci s ďalšími mimovládnyimi organizáciami aktívne vstúpili do legislatívneho procesu. Navrhovaný Zákon o CITES sa stretol s nepochopením, alebo až odporom proti jeho prijatiu zo strany niektorých chovateľských združení. Prijatie tejto právnej normy bolo v rozhodujúcej chvíli podporené takmer 40 environmentálnymi mimovládnyimi organizáciami. Aktívnu účasť pri uplatňovaní legislatívy ochrany prírody realizujeme najmä prostredníctvom šírenia osvedy a odborne podloženej argumentácie v médiách, ktoré sú žiaľ veľmi často prostriedkom pre šírenie dezinformácií. Aktívne vystupujeme proti všetkým snahám o diskreditáciu, či oslabenie platných právnych noriem v oblasti ochrany prírody.

7. Vyhodnotenie odborných školení pre príslušníkov PZ SR

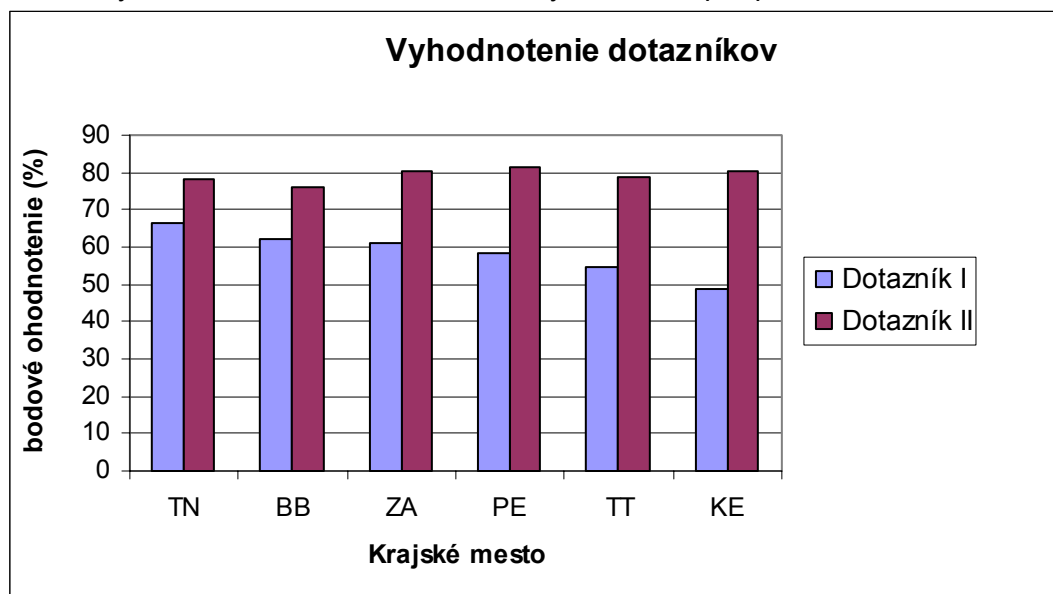
Súčasťou školení bolo aj vyplňanie dotazníka s 10 otázkami súvisiacimi s prednášanou témou. Cieľom dotazníka bolo zistiť aktuálne znalosti školených príslušníkov PZ SR, ako aj porovnať zmenu (zlepšenie) po realizácii školenia. Dotazník 1 bol anonymne vyplnený pred prvou prednáškou, a dotazník 2, s totožnými otázkami, bol vyplnený na konci školenia. Ich porovnaním sme získali výsledné vyhodnotenie (viď tab. 4, graf 1).

Bodový rozsah dotazníka bol 0 – 100 bodov (%). V rámci hodnotenej vzorky (n = 232) bola priemerná výsledná hodnota Dotazníku 1 **61** %. Vzorka Dotazníka 2 (n =) mala priemernú hodnotu **78,9** %. Porovnaním hodnôt oboch dotazníkov sme zistili, že v rámci hodnotených školení došlo v priemere k **20,3** % zlepšeniu odpovedí (min. 12 – max. 31,9).

Tab. 4: Vyhodnotenie dotazníkov

Kraj	Hodnotenie dotazníka (%)		
	Dotazník 1	Dotazník 2	Zlepšenie
Košice	48,5	80,4	31,9
Prešov	58,5	81,30	22,8
Žilina	61,3	80,2	18,9
Trnava	54,6	78,9	22
Trenčín	66,3	78,3	12
Banská Bystrica	61,9	76,1	14
Priemer:	61,0	78,9	20,3

Graf 1: Vyhodnotenie dotazníkov z odborných školení pre príslušníkov PZ SR

7. 1 Problematické otázky

Na základe vyhodnotenia dotazníkov možno konštatovať, že najviac problematické boli otázky týkajúce sa legislatívy ochrany prírody (Zákon o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, Zákon o ochrane prírody a krajiny). Podobne i otázka súvisiaca so súčinnosťou riešenia prípadov vtáčejs kriminality (prizvanie odborníkov Štátnej ochrany prírody, veterinára a pod.).

8. Vyhodnotenie databázy prípadov vtáčej kriminality

8. 1 Kategorizácia prípadov vtáčej kriminality

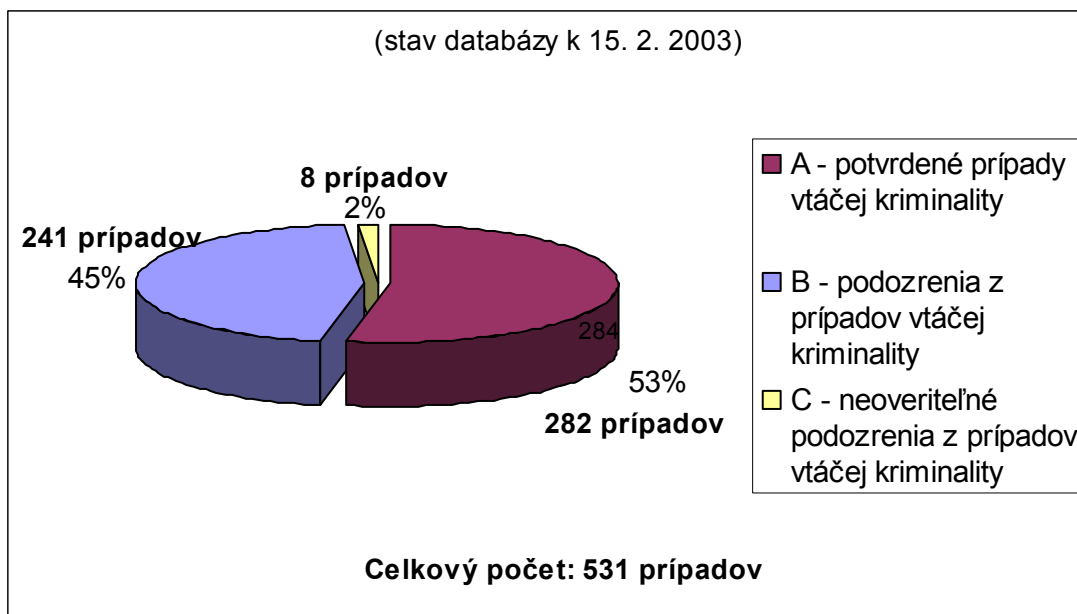
Ako bolo uvedené vyššie (viď kapitola 6. 1) údaje o prípadoch vtáčej kriminality získavame aktívnym i pasívnym spôsobom. Rozdielny stupeň vierohodnosti ako i dokumentácie konkrétnych prípadov, si v procese evidencie vyžaduje ich kategorizáciu.

V rámci databázy rozlišujeme tri kategórie prípadov (A,B,C):

- **kategória A** predstavuje potvrdené prípady vtáčej kriminality, pri ktorých nie je pochybnosť o tom, že došlo k porušeniu zákona
- **kategória B** predstavuje vážne podozrenia na prípady vtáčej kriminality, pri ktorých však nie je dostatok dôkazov a informácií potvrdzujúcich prípad vtáčej kriminality, okolnosti však nasvedčujú, že s veľkou pravdepodobnosťou došlo k porušeniu zákona
- **kategória C** predstavuje neoveriteľné podozrenia na vtáčiu kriminalitu (napr.od anonymných oznamovateľov , zo starších literárnych údajov a pod.), pri ktorých nie je možné získať a overiť potrebné informácie o prípade

V súčasnej vzorke prípadov patrí **282** (53%)do kategórie A, **241** (45,5 %) prípadov do kategórie B a **8** (1,5 %) prípadov do kategórie C

Graf 2: Prehľad prípadov vtáčej kriminality zaradených do príslušných kategórií

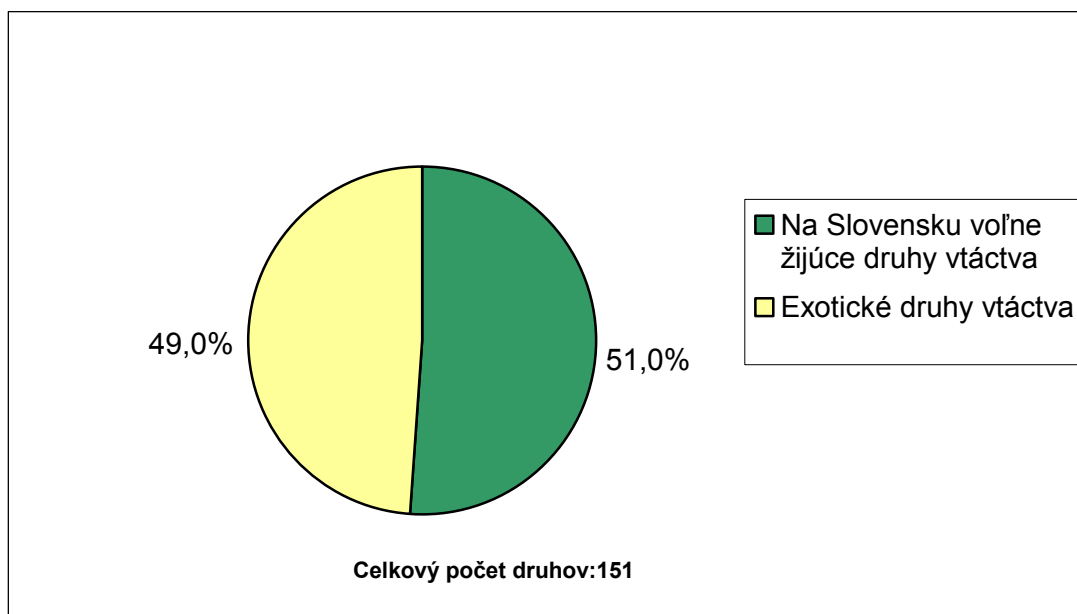

K 15. 2. 2003 zaevidovali mimovládne organizácie SOVS a SVODAS **531** prípadov vtáčekej kriminality, ktorých obeťami sa stalo **151** druhov nášho i exotického vtáctva (viď graf 3).

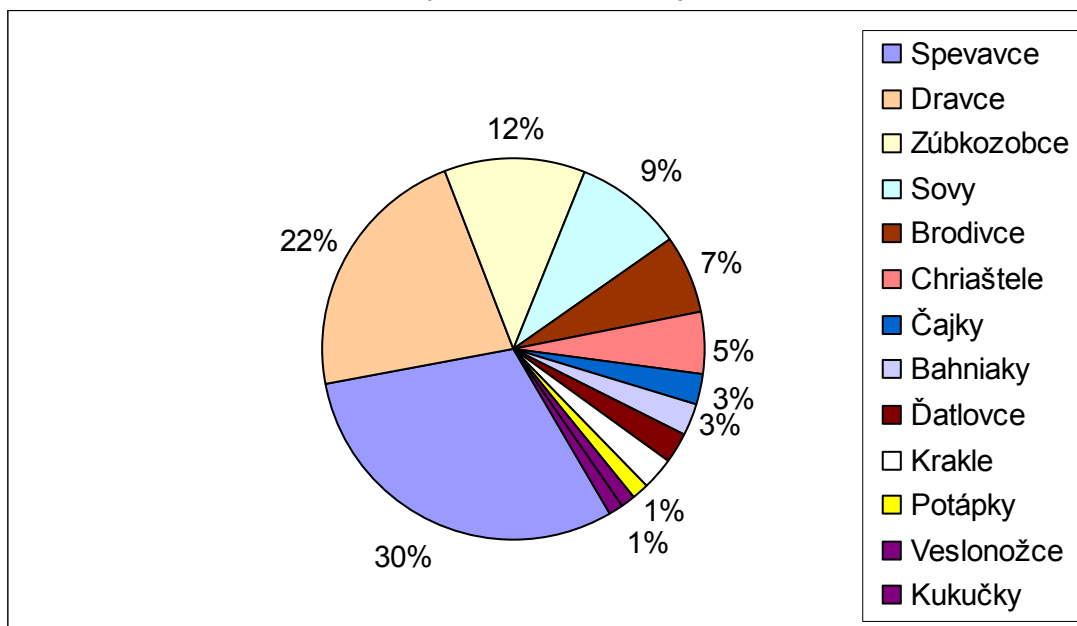
Najviac prípadov (**101**) t. j. 19 % bolo zaznamenaných v roku 2002, z obdobia 1995 –2001 evidujeme **306** (57,6 %) prípadov a zvyšných **124** (23,4 %) predstavujú staršie prípady z predošlých rokov (viď graf 5). Výrazný nárast počtu zaznamenaných prípadov v roku 2002 je spôsobený najmä v dôsledku intenzívneho monitorovania prípadov vtáčekej kriminality, ako i medializácie, ktorej spätná väzba sa prejavuje formou hlásení občanov.

Z celkového počtu **151** druhov, ktoré sa stali obeťami vtáčekej kriminality, **77** (51 %) tvoria u nás pôvodné druhy voľne žijúcich vtákov. Celkovo ide o 13 radov, z ktorých najpočetnejšie sú zastúpené vrabcotvaré (spevavce), dravce a husotvaré (viď graf 3, graf 4). Zvyšných **72** (49 %) druhov tvoria exotické druhy vtáctva a to najmä papagáje.

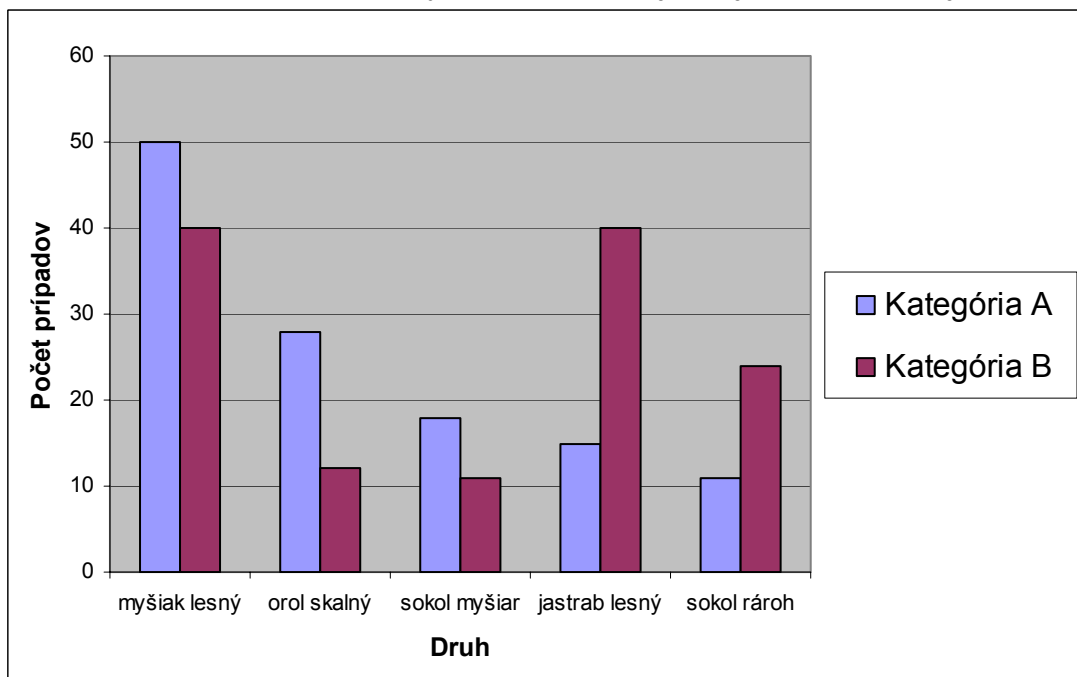
Graf 3: Podiel na Slovensku voľne žijúcich druhov vtákov a exotických druhov

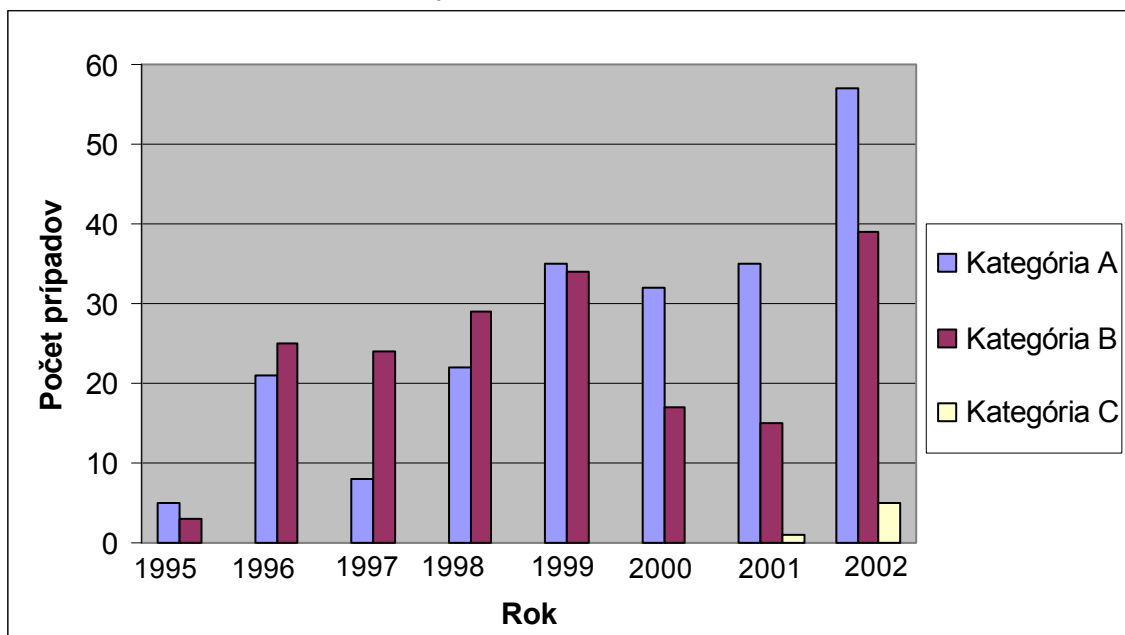
Graf 4: Zastúpenie radov pôvodných druhov voľne žijúcich vtákov

Graf 5: Prehľad počtu zaevidovaných prípadov u najčastejších obetí vtácej kriminality

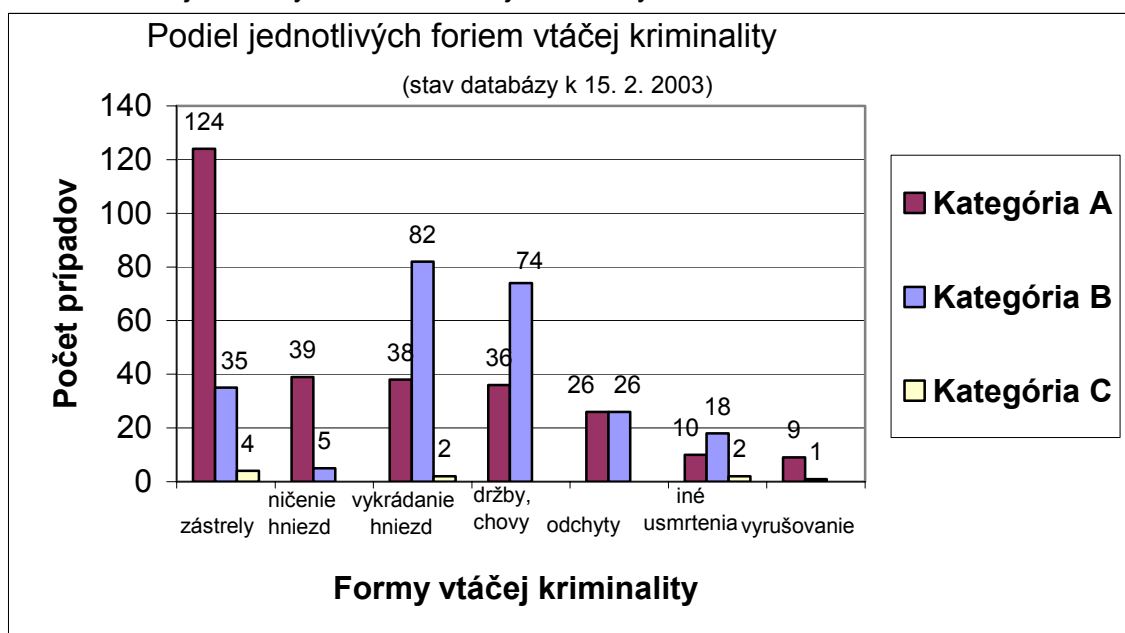
Graf 6: Prehľad počtu zaevidovaných prípadov za obdobie 1995 – 2002

8. 2 Prehľad foriem vtácej kriminality

- nelegálne zástrelly a postrelenia
- ničenie hniezd
- vykrádanie hniezd
- nelegálne držby, chovy a obchodovanie
- odchty
- vyrušovanie
- iné usmrtenia

Graf 7: Podiel jednotlivých foriem vtácej kriminality

8. 2. 1 Nelegálne zastrely a postrelenia

Nelegálne zastrely a postrelenia sú najfrekvencovanejšou z foriem vtáčekej kriminality evidovaných v databáze SOVS/SVODAS, s najväčším počtom potvrdených prípadov (n = 124). Medzi najčastejšie obeť patria dravce, sovy, kačice, husi, volavky, ale i spevavce. Keďže dravce majú vysokú spoločenskú hodnotu (napr. orol skalný 100 000,- Sk, jastrab lesný 40 000,- Sk) spomedzi zastrelov práve tento rad vtákov figuruje často i v trestných oznámeniach.

Vybrané prípady:

- apríl 2002 – nález zastrelenej samice orla skalného (*Aquila chrysaetos*) v okrese Liptovský Mikuláš, podané bolo trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a
- november 2002 – nález zastreleného myšiaka lesného (*Buteo buteo*) v okrese Nové Zámky, podané bolo trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a
- január 2003 – nález zastrelených volaviek bielych (*Egretta alba*) v okrese Dunajská Streda, podané bolo trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a

8. 2. 2 Ničenie hniezd

Ničenie hniezd, z hľadiska potvrdených prípadov vtáčekej kriminality (kat. A) patrí v súčasnej vzorke prípadov na druhé miesto (n = 39). Obeťami sa stávajú najčastejšie tzv. vodné vtáky (napr. rybáre, čajky, brehule), ale aj ďalšie skupiny prevažne koloniálnych druhov vtáctva. Špecifickým typom ničenia hniezd je vystreľovanie hniezd krkavcovitých vtákov (strák, vrán, havranov), pri ktorých okrem nich často hynú aj dravce a sovy (napr. sokol myšiar, myšiarka ušatá a pod.).

Vybrané prípady:

- máj 2002 – nález 80 zničených hniezd so znáškami ohrozeného druhu - rybára riečneho (*Sterna hirundo*) v okrese Dubnica nad Váhom, podané trestné oznámenie, prípad je v štádiu vyšetrovania
- jún 2002 – zničenie hniezda brehule riečnej (*Riparia riparia*) v okrese Dubnica nad Váhom, podaný podnet na SIŽP, páchatelia sankcionovaní pokutou

8. 2. 3 Vykrádanie hniezd

Z hľadiska množstva potvrdených prípadov, ako i vážnych podozrení, patrí vykrádanie hniezd medzi časté a veľmi vážne formy vtáčejskej kriminality. V prípadoch vykrádania hniezd vzácných druhov dravcov (napr. orol skalný, sokol sťahovavý) môže ísť dokonca aj o organizovanú trestnú činnosť. Vykrádaniu hniezd sa však nevyhýbajú ani bežné druhy dravcov, ako myšiak lesný a jastrab lesný.

V roku 2001 bol za vykrádanie hniezda orla skalného odsúdený na nepodmienečný trest český sokoliar J. Kubec. Po tomto, pre ochranu prírody, nesmierne významnom prípade došlo k výraznému utlmeniu vykrádania hniezd vzácných dravcov. V roku 2002 nebolo (podľa zdrojov SVODAS a ŠOP SR) potvrdené žiadne vykrádanie hniezda orla skalného. V prípade ďalších druhov vzácných dravcov evidujeme len niekoľko prípadov podozrení.

Vybrané prípady:

- máj 1997 – v okrese Dolný Kubín bol prichytený český sokoliar J. Kučera a otec a syn Sáblovci pri vykrádaní hniezda orla skalného (*A. chrysaetos*), páchatelia boli vyhostení a v Českej republike odsúdení na podmienečný trest
- máj 2001 – v okrese Ružomberok bol prichytený český sokoliar J. Kubec pri vykrádaní mláďaťa orla skalného (*A. chrysaetos*), na Slovensku bol odsúdený na 1 rok nepodmienečne

8. 2. 4 Nelegálne držby, chovy, a obchodovanie s vtáctvom

Z hľadiska rozsahu, následkov, ohrozenia druhov, ako i nelegálneho toku peňazí považujeme nelegálne obchodovanie, držby a chovy za najvážnejšie formy vtáčejskej kriminality. Veľmi úzko súvisia, resp. priamo nadväzujú na nelegálne odchyty a vykrádanie hniezd.

Obetami chovov, držieb a nelegálneho obchodovania sa stávajú mnohé druhy nášho i exotického vtáctva (najmä: dravce, sovy, atraktívne druhy spevavcov, papagáje a pod.).

V niektorých prípadoch, podobne ako pri vykrádaní hniezd môže ísť aj o organizovanú trestnú činnosť. Slovensko figuruje aj vo veľmi známom prípade anglického chovateľa Harryho Sissena. Sissen bol odsúdený na 2 1/2 ročný nepodmienečný trest za pašovanie kriticky ohrozených druhov vtáctva, z ktorých 3 boli privezené zo Slovenska.

Vybrané prípady:

- október 2002 – pašovanie 91 papagájov cez hraničný prechod Vyšné Nemecké, páchatelia obvinení, predmetné jedince zhabané

- december 2002 – nelegálna držba sovy lesnej (*Strix aluco*) v okrese Nové Zámky, jedinec po podaní podnetu odobratý Slovenskou inšpekciou ŽP
- február 2003 – nelegálna držba jastraba lesného (*Accipiter gentilis*) v okrese Bratislava V, vznesené obvinenie za porušovanie ochrany rastlín a živočíchov

8. 2. 5 Odchyty

Problematika nelegálnych odchyto vtáctva je veľmi náročná, najmä vo vzťahu k zisťovaniu páchatel'ov. Spôsoby odchyto, ako aj motívy páchania tejto formy vtáčekej kriminality sú rôzne.

Za účelom usmrtenia sa používajú najmä sklápacie pasce (železá), nabodávacie pasce a pod.. Používanie sklápacích pascí, je na Slovensku zakázané už desiatky rokov. Napriek tomu, sme sa s touto nesmierne trýznivou metódou stretli i v roku 2002. Väčšina jedincov odchytených do želiez uhynie (viď príloha 1., foto 10.), tie, ktoré sa podarí zachrániť zostávajú v trvalej rehabilitácii, nie sú však už schopné plniť svoju funkciu vo voľnej prírode.

Za účelom držby, chovu alebo obchodovania sa používajú najmä jastrabie koše, slúžiace na odchyt viacerých druhov dravcov. Na odchyt spevavcov sa používa viacero metód napr.: odchyt „na lep“, odchyt pomocou volavcov, odchyt do sietí a pod.). Spevavce a z nich najmä atraktívne sfarbené druhy (glezgy, krivonosy, hýle), ale aj iné skupiny vtáctva (dravce, sovy a pod.) sa odchyťávajú aj za účelom ich chovu, držby alebo obchodovania.

Vybrané prípady:

- február 2002 – myšiak lesný (*Buteo buteo*) chytený do želiez v oblasti Považského Podolia, na následky zranení uhynul
- apríl 2002 – odchyt stehlíkov pestrých (*Carduelis carduelis*), v okrese Košice – okolie, páchatel' vyšetrovaný políciou, vyriešené v priestupkovom konaní

8. 2. 6 Vyrušovanie

Problematika vyrušovania a jeho možných následkov je zložitá a pomerne málo preskúmaná. V rámci prípadov vtáčekej kriminality figurujú tie, pri ktorých osoby konali v rozpore s platnou legislatívou a výsledkom vyrušovania došlo k ohrozeniu chránených živočíchov (napr. opustenie znášky samicami dravcov v období inkubácie, úhyn mláďat koloniálnych druhov čajkovitých vtákov a pod.).

Vybrané prípady:

- marec 2002, následkom vyrušovania, ktorým bolo porušené rozhodnutie Okresného úradu o zákaze výkonu lesohospodárskych prác, došlo v okrese Senica k opusteniu hniezdiska páru haje červenej (*Milvus milvus*)
- júl 2002, následkom vyrušovania, ktorým bolo porušené rozhodnutie Okresného úradu bola v okrese Humenné opustená znáška orla krikľavého (*Aquila pomarina*)

8 2. 7 Iné usmrtenia

Do tejto skupiny foriem vtáčej kriminality zaraďujeme zriedkavejšie sa vyskytujúce prípady, ktoré nemožno zaradiť do vyššie uvedených. Ide napr. o usmrtenie chránených druhov vtáctva kameňmi, palicami, taktiež trávenie pomocou otrávených návnad, zničenie znášok po zástreloch rodičov a pod.

Vybrané prípady:

- apríl 2001 – v okrese Svidník maloletý páchatel' zhodil z hniezda a tým usmrtil, mláďa bociana bieleho (*Ciconia ciconia*), prípad bol riešený políciou
- apríl 2001 – v okrese Trenčín bolo nájdená kameňmi zničená znáška labute hrbozobej (*Cygnus olor*), prípad nebol v čase nálezu nahlásený

8. 3. Zhrnutie výsledkov monitoringu prípadov vtácej kriminality

V priebehu roku 2002 sa podarilo v databáze prípadov vtácej kriminality zaevidovať 531 prípadov. Predpokladáme však, že sú len zlomkom reálneho stavu. Ďalšie desiatky prípadov sú v štádiu spracovávania a takmer denne pribúdajú nové hlásenia. Mnohí občania, ktorí sa stali svedkami vtácej kriminality, majú strach svedčiť na orgány ochrany prírody alebo na políciu. V roku 2002 sme dokonca zaznamenali prípad, kedy bol neznámou osobou priamo v budove Okresného úradu fyzicky napadnutý jeden zo svedkov prípadu ničenia hniezd lastovičkovitých vtákov. Napriek všetkému, však stále pribúda počet ľudí, ktorí sú ochotní nahlasovať prípady vtácej kriminality a taktiež rastie záujem o získavanie odborných vedomostí v rámci tejto náročnej oblasti ochrany prírody.

Záver

Na základe dosiahnutých výsledkov monitorovania prípadov vtácej kriminality môžeme konštatovať, že vtáčia kriminalita je na Slovensku vážnym environmentálnym a celospoločenským problémom. Vzhľadom k následkom a rozsahu niektorých foriem vtácej kriminality ju však považujeme aj za vážny ekonomický problém.

Nevyhnutným predpokladom efektívneho boja s environmentálnou kriminalitou je dobre fungujúca štátna správa a dostatočný počet odborníkov v tejto oblasti ochrany prírody.

Nedostatok odborníkov, nedostatočná spolupráca a výmena informácií, ako i chýbajúce komplexné a systémové opatrenia boli identifikované ako problémové oblasti riešenia environmentálnej kriminality.

Návrhy opatrení

V rámci riešenia problematiky vtáčej kriminality navrhujeme nasledovné opatrenia:

A – v rámci rezortu Ministerstva vnútra SR

- zvýšiť počet odborníkov Policajného zboru SR v oblasti environmentálnej kriminality
- zintenzívniť proces vzdelávania príslušníkov Policajného zboru SR v oblasti legislatívy ochrany prírody ako i riešenia environmentálnej kriminality v praxi
- podporovať intenzívnu spoluprácu Policajného zboru SR s príslušnými štátnymi orgánmi a organizáciami ochrany prírody, ako i s mimovládnyimi organizáciami
- realizovať aktivity podporujúce zvyšovanie právneho povedomia verejnosti

B – v rámci rezortu Ministerstva životného prostredia

- zvýšiť počet odborníkov zaoberajúcich sa problematikou environmentálnej kriminality
- vzdelávať odborných pracovníkov orgánov a organizácií ochrany prírody rezortu MŽP v problematike uplatňovania legislatívy súvisiacej s environmentálnou kriminalitou
- zintenzívniť vzájomnú spoluprácu orgánov a organizácií ochrany prírody, ako aj ich spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami
- podporiť a posilniť environmentálnu výchovu verejnosti v oblasti ochrany prírody

Pod'akovanie:

Pod'akovanie patrí všetkým, ktorí sa zúčastnili na realizácii projektu Access: členom SOVS, členom SVODAS a Slobody zvierat, pracovníkom Štátnej ochrany prírody SR, Ministerstvu vnútra SR, Ministerstvu životného prostredia SR, Slovenskej inšpekcii životného prostredia, ZOO Bojnice, ako aj všetkým, ktorí nás v boji proti vtáčejs kriminalite podporujú.

Osobitné pod'akovanie patrí kpt. Ing. Máriovi Kernovi, vyšetrovateľovi MV SR, ktorý sa významnou mierou podieľal na posilnení intenzívnej spolupráce orgánov činných v trestnom konaní s príslušnými orgánmi a organizáciami ochrany prírody.

Projekt „**Transpozícia a implementácia smernice EÚ o vtákoch a smernice o biotopoch v Slovenskej republike**“ (Access) bol realizovaný vďaka podpore Európskej komisie. Názory uvedené v tomto materiále nemusia odzrkadľovať oficiálne názory Európskej únie.

Spracoval: Mgr. Marek Brinzík, koordinátor pre boj proti vtáčejs kriminalite

Odborní konzultanti: Jozef Chavko, predseda SVODAS
Mgr. Rastislav Rybanič, výkonný riaditeľ SOVS

Príloha 1: Fotodokumentácia vybraných prípadov

Foto 1: Na detailnom zábere vidieť kaňu močiarnu (*Circus aeruginosus*) zavesenú na stípe vo vinohrade v katastri obce Majcichov. V dolnej časti je celkový pohľad na všetkých 6 obetí, ktoré boli usmrtené na jeseň 1999 strelnou zbraňou. Prípado bol intenzívne medializovaný, páchatel'a sa však nepodarilo odhaliť.

Foto: J. Chavko.

Foto 2: Orol skalný (*Aquila chrysaetos*) nájdený v okrese Liptovský Mikuláš v roku 2002. RTG snímok nepotvrdil prítomnosť striel v tele orla. Pri pitve však bolo zistených viacero priestrelov hrudnej kosti (podobrázok) i hlavy. Orlica bola teda prestrelená brokovou zbraňou z malej vzdialenosti. Foto: L. Šimák.

Foto 3: Drozdy číkotavé (*Turdus pilaris*) zastrelené v centre Bratislavy vo februári 2003. Celkovo bolo nájdených 6 zo 7 drozdov, ktoré pozorovali svedkovia prípadu. Šiesty drozd uhynul na následky postrelenia. Siedmeho sa v čase nahlásenia prípadu už nepodarilo nájsť. SOVS podala trestné oznámenie na neznámeho páchťeľa. Foto: M. Brinzík.

Foto 4: Sova lesná (*Strix aluco*) nájdená v januári 2003 v parku obce Pruské (okres Ilava). Veterinárne vyšetrenie potvrdilo zástrel bližšie neurčenou zbraňou. Štátna ochrana prírody SR podala v tomto prípade podnet na prešetrenie na Slovenskú inšpekciu životného prostredia. Foto: Š. Benko.

Foto 5: Volavky biele (*Egretta alba*) nájdené v okrese Dunajská Streda koncom januára 2003. Veterinárne vyšetrenie potvrdilo zástrel brokovou zbraňou. SOVS podala trestné oznámenie na neznámeho páchatela. Foto: A. Fekete.

Foto 6: Myšiak lesný (*Buteo buteo*) nájdený koncom novembra 2002 v okrese Nové Zámky pracovníkmi CHKO Dunajské luhy. Veterinárne vyšetrenie potvrdilo zástrel brokovou zbraňou. Pracovníci CHKO Dunajské luhy podali trestné oznámenie na neznámeho páchatela. Foto: J. Lengyel.

Foto 7: Záber ukazuje jedno z viac ako 80 zničených hniezd vodných vtákov z lokality Dubnička (okres Dubnica nad Váhom). K tomuto incidentu došlo v máji 2002. Členovia SOVS podali trestné oznámenie na neznámeho páchateľa. Prípád je v štádiu vyšetrovania. Foto: M. Filípek.

Foto 8: Na obrázku vidieť mláďa orla skalného (*Aquila chrysaetos*), ktoré bolo v roku 2001 nelegálne vybrané z hniezda v okrese Ružomberok. Páchatel', český sokoliar, bol na Slovensku odsúdený 12 mesiacov nepodmienečne. Foto: M. Macek.

Foto 9: Záber na zastrihnuté ručné letky myšiaka lesného (*Buteo buteo*), nájdeného na jeseň 2002 v okrese Myjava. Prípád nelegálnej držby tohto jedinca šetrí príslušný Okresný úrad. Foto: M. Noga.

Foto 10: Myšiak lesný (*Buteo buteo*) zranený železami v oblasti Považského podolia vo februári 2002. Napriek rehabilitácii zraneniam podľahol. Foto: J. Májsky.

Foto 11: Pozostatky dvoch exemplárov plamienky driemavej (*Tyto alba*), ktoré boli v júni 2002 nájdené v odpadkovom koši v mestskej časti Bratislava –Ružinov. Foto: P. Jány.

Foto 12: V roku 2002 boli v okolí Bratislavy nájdené desiatky uhynutých labutí. Podobná situácia je aj v roku 2003. Na zábere je labuť hrbozobá (*Cygnus olor*) nájdená vo februári 2003 v katastri obce Rusovce. V pravom rohu vidieť detailný záber na odseknutú hlavu. Na príslušné oddelenie PZ SR bolo podané oznámenie o podozrení na trestný čin pytliactva. Foto: R. Jureček.

Príloha 2: Informácie o mimovládnych organizáciách SOVS, SVODAS a RSPB

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)

SOVS bola založená v roku 1993 ako celoštátna mimovládna organizácia, ktorá od svojho vzniku zastupuje Slovensko v medzinárodnej organizácii BirdLife International. Poslaním SOVS je ochrana vtáctva a jeho biotopov na Slovensku, environmentálna politika a ekovýchova. SOVS v spolupráci so štátnymi i mimovládnyimi organizáciami intenzívne pracuje na problematike vtáčekej kriminality. Realizuje monitoring prípadov vtáčekej kriminality, medializáciu, environmentálnu výchovu a poradenskú činnosť v tejto oblasti ochrany prírody.

Skupina pre výskum a ochranu dravcov a sov (SVODAS)

SVODAS je mimovládna nezisková organizácia, ktorá od roku 1977 realizuje program výskumu a ochrany dravých vtákov a sov a ich biotopov na celom území Slovenska. Veľkú pozornosť venuje monitorovaniu stavu populácií dravcov a sov, manažmentu ochrany a stabilizácii populácií vybraných druhov. SVODAS tiež poskytuje poradenskú činnosť a organizuje priame akcie zamerané na ochranu dravcov a sov.

Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)

RSPB bola založená v roku 1889 a je partnerom BirdLife International vo Veľkej Británii. RSPB je mimovládna organizácia, ktorá vykonáva činnosť na ochranu voľne žijúceho vtáctva a životného prostredia. RSPB je najväčšia európska ochranárska organizácia s 1 012 000 platiacimi člensmi, vrátane viac než 150 000 detských členov. RSPB má 1040 zamestnancov a spravuje 150 rezervácií s rozlohou 100 000 ha. RSPB úspešne spolupracuje so štátnymi inštitúciami na riešení problematiky vtáčekej kriminality.